

KENT MOBİLYALARININ KENTSEL MEKANLARDA KENT KİMLİĞİ İLE İLİŞKİLENDİRİLMESİ: ISPARTA KAYMAKKAPI MEYDANI ÖRNEĞİ

Bora BİNGÖL¹

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 15000, Burdur, TÜRKİYE
bbingol@mehmetakif.edu.tr

Özet: Kent mobilyaları kentsel mekanları yaşanabilir alanlara dönüştüren, konfor ve estetik katan elemanlar olarak kabul edilmektedir. Kent mobilyaları kentlinin ihtiyaçlarını karşılamanın ötesinde kentsel yaşam kalitesini de yükseltmelidir. Kent mobilyaları tasarlanırken kent yapıları sosyal, kültürel, ekonomik ve demografik açıdan incelenerek kentlere özgü kent mobilyaları tasarlanmalıdır. Kentsel dokuyu zenginleştiren kent mobilyaları kentsel mekanın doğal, tarihi ve kültürel yapısını yansıtacak şekilde tasarlanmalı ve kent kimlikleri yaşatılmalıdır.

Bu çalışmada kent kimliği ve kentsel mekan kavramları açıklanarak kent mobilyalarının kentsel mekan ile ilişkisi kent kimliğinden yola çıkarak ele alınmıştır. Çalışma alanı olarak tarihi ve kültürel yapıyı bir arada bulunduran Isparta kentindeki Kaymakkapı Meydanı ele alınmıştır. Alanda yer alan kent mobilyaları için görsel saptamalar yapılmış ve mevcut durumları ortaya konmuştur. Alandaki kent mobilyalarının tasarım, uygulama ve kentsel mekana uyumları incelenmiştir. Kent mobilyaları kent kimliği açısından değerlendirilerek sorunlar dile getirilmiş ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kent, Kent kimliği, Kent mobilyası, Kentsel mekanlar

RELATIONSHIP BETWEEN URBAN FURNITURE WITH URBAN IDENTITY IN URBAN SPACES: ISPARTA KAYMAKKAPI SQUARE EXAMPLE

Bora BİNGÖL¹

¹ Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Landscape Architecture, 15000, Burdur, TURKEY
bbingol@mehmetakif.edu.tr

Abstract: Urban furnishings are considered as elements of comfort and aesthetics that transform urban spaces into livable spaces. City furniture should raise the quality of urban life beyond meeting the needs of the city. While city furniture is being designed, city structures should be examined from urban, social, cultural, economical and demographic perspective and city-specific urban furniture must be designed. Urban

Bu makale, 4. Uluslararası Mobilya ve Dekorasyon Kongresi'nde sunulmuş ve İleri Teknoloji Bilimleri Dergisi'nde yayınlanmak üzere seçilmiştir.

furniture enriching urban fabric should be designed to reflect the natural, historical and cultural structure of the urban space and the urban identities should be kept alive.

In this study, the concepts of urban identity and urban space were explained and the relation between urban furniture and urban space was taken from the urban identity. Kaymakkapı Square in Isparta city, which has a historical and cultural structure as a study area, is taken up. Visual determinations are made for urban furniture located in the field and revealed the current situation. The design, application and adaptation of the urban furniture to the urban space has been examined. Urban furniture was assessed in terms of urban identity and problems were expressed and suggestions for improvement were presented.

Key Words: Urban, Urban identity, Urban furniture, Urban spaces

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Kentlerde, toplu yaşam sonucu ortak ya da kişisel gereksinmelerin karşılandığı, toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısına bağlı olarak, zaman içinde farklılaşan mekanlara kentsel mekanlar denilir [1].

Kimlik ise yapılan tanımlamalarda genellikle; doğadaki herhangi bir canlıyı veya objeyi diğer canlı ve objelerden ayıran, öncelikle onun görsel, işitsel vb. duygularla algılanan, kendine özgü olma durumu ile ifade edilmekte ve teklik, özgünlük anlamında kullanılmaktadır [2].

Kent kimliği de; kent imgesini etkileyen, her kentte farklı ölçek ve yorumlarla kendine özgü nitelikler taşıyan, fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihsel ve biçimsel faktörlerle şekillenen, kentliler ve onların yaşam biçimlerinin oluşturduğu, sürekli gelişen ve sürdürülebilir kent kavramını yaşatan, geçmişten geleceğe uzanan büyük bir sürecin ortaya çıkarttığı anlam yüklü bütünlük olarak tanımlanmıştır [3-4-5].

Kent kimliğinin, kentlerin yaşadığı her dönemi yansıttığı söylenebilir. Kent kimliği oluşumu; geçmişte oluşturulan öğeler, geçmişte oluşturulan öğelerin yeniden yorumlanması ve yeni öğelerin birleşiminden oluşan, bugünü de içine alan ve geçmişten geleceğe uzanan bir süreç olarak ifade edilebilir [6]. Kent kimliği kente ait olan, o kenti diğerlerinden farklı kılarak o kente değer katan, o kente özgü unsurların oluşturduğu bir bütündür [7].

Kent kimliğinin oluşmasında etkili olan elemanlar, doğal, beşeri ve insan eliyle yapılmış çevreden kaynaklanan elemanlar olarak değerlendirilebilir [8]. Anıtsal yapılar, coğrafi özellikler, tarihsel birikimler, doğal oluşumlar o kentin kimliğini oluşturan en önemli etkenlerdir fakat sadece bu özelliklerle kent kimliğini tanımlamak yetersiz kalabilir. Kentin kimliğini oluşturan ve bizlerin tüm duyularımızla algıladığımız kokular, sesler, renkler ve hissettirdiği duygular hafızalarımızdaki kent kimliğine katkıda bulunur [9].

Kent mobilyaları ise kente ait tüm açık alanlarda, kullanıcılarının belirsiz olduğu, çeşitli açık alan işlevlerine yönelik, çoğunlukla sabit hizmet ekipman ve yapıları olarak adlandırılmaktadır. Kent mobilyaları, kent kavramı ile birlikte, belirli süreçler sonucu, kullanıcıların gelişen ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ürünlerden oluşan sistemdir [10].

Kent mobilyaları, ülke ve şehirlerin kültürel özelliklerine bağlı olarak çeşitlenen donatı elemanlarıdır. Bu elemanlar, kent kimliği ve toplum hayatını kolaylaştırmak açısından çok

önemli bir role sahiptir [11]. Kent mobilyaları kentsel yaşamı daha zevkli ve anlamlı kılmaya, kentsel konfor ve kentsel estetik yaratmaya olanak tanırırlar [12].

Kent mobilyalarının bulunduğu kentlere özgü tasarlanması, kent içerisinde süreklilik göstermesi ve buldukları yerlerde çevreleriyle bütünlük sağlamaları, algılanma ve anlamlandırılmalarını kolaylaştırır. Kentsel yaşama katkı sağlayan ve kent için anlamları olan, tasarım açısından estetik ve fonksiyonel kent mobilyaları kent kimliğinin oluşması ve korunmasında son derece önemlidir.

2. MATERYAL ve YÖNTEM (MATERIAL AND METHOD)

Çalışmanın materyalini Isparta kent merkezinde, Kaymakkapı Meydanı'nda bulunan, kent mobilyaları oluşturmaktadır.

Çalışma alanı olarak seçilen Kaymakkapı Meydanı Isparta kentinin merkezinde ana arterleri bağlayan kentin en önemli alanlarından bir tanesidir. Kamusal ve özel yapıların bulunduğu alan, korunan alanın parçası olması nedeniyle Isparta'nın kültürel mirası olarak önemli bir yere sahiptir. Meydan çok sayıda mağaza, oturma alanları ve restoranlar ile Isparta için bir çekim merkezi olma özelliğini sürdürmektedir. Her kesimden kullanıcıya sahip olan Kaymakkapı Meydanı çeşitli etkinliklere de ev sahipliği yapmaktadır. Bu yüzden alan yoğun şekilde kent mobilyalarına ihtiyaç duymaktadır. Kaymakkapı Meydanı'nın tarihi ve kültürel yapıyı bir arada bulundurması sebebiyle kent mobilyalarının da kent kimliğini yansıtmaları beklenmektedir.

Araştırmada etüt, veri toplama, analiz ve senteze dayalı peyzaj araştırma yöntemi kullanılmıştır [13]. Araştırmanın ilk aşamasında değerlendirmeye alınacak olan materyaller için görsel saptamalar yapılmıştır. Sonraki aşamada, Kaymakkapı Meydanı'nda kullanılan kent mobilyaları kendi aralarında gruplandırılmış ve mevcut durumları ortaya konmuştur. Kent mobilyalarının yoğunluğu, yerleşim yerleri, ayırıcı görsel nitelikleri, estetik ve fonksiyonel özellikleri dikkate alınarak mekânsal analizler yapılmıştır. Yapılan bu analizler sonucunda ortaya çıkan sonuçlar tasarım ilkeleri ve kent kimliği kriterleri açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucu ortaya çıkan sorunlar dile getirilmiş ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

2.1. Çalışma Alanı (Study Area)

Çalışma alanı Isparta kent merkezinde bulunan daha çok Hastane Caddesi olarak bilinen Kaymakkapı Meydanı'dır (Şekil 1.).

Kaymakkapı Meydanı'nın güneyinde Hastane Caddesi, kuzeyinde ise İstasyon Caddesi bulunur. Bu alan aslında Hastane Caddesi'nin devamı niteliğindedir. Meydan sınırları içerisinde, kuzeyinde; Tarihi Üzüm Çarşısı, Mimar Sinan Caddesi, Belediye İşhanı, İyaşpark Otel, Firdevs Bey Bedesten Kapalı Çarşısı bulunurken, güneyinde; Kültür Sineması, Cumhuriyet Caddesi ve Kavaklı Camii bulunur. Meydan içerisindeki diğer önemli yapılar ise Kapılı Çarşı ve Tuhafiyeciler Sitesi'dir.

Kaymakkapı Meydanı, tarih boyunca kentsel odak noktası olmasına rağmen, 21. yüzyılın ilk yarısında bulvar gibi değişiklik göstermiştir [14]. Alanın en önemli simgesi ise alanın kuzeyinde yer alan ve Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı olan Süleyman Demirel'in heykelidir.

Şekil 1. Çalışma alanı (Study area)

3. BULGULAR (FINDINGS)

Araştırma kapsamında Kaymakkapı Meydanı üzerindeki mevcut kent mobilyaları tespit edilmiş ve fotoğraflanmıştır. Kent kimliğinin oluşmasında önemli bir araç olarak kabul edilen kent mobilyaları ile gerçekleştirilen bu araştırmada, Kaymakkapı Meydanı'nda bulunan kent mobilyaları ile ilgili pek çok problem tespit edilmiştir.

Yapılan incelemede Kaymakkapı Meydanı'nda bulunan çöp kutularının farklı form ve ölçülerde kullanıldığı görülmüş ve alan genelinde bir bütünlük oluşturmadıkları tespit edilmiştir (Şekil 2.). Çöp kutularının meydan genelinde sayılarının az olduğu ve yoğun kullanım olduğu yerlerde konumlandırıldıkları noktaların doğru olmadığı gözlemlenmiştir. Eski ve yeni imalatların bir arada kullanılması da meydanda ayrı bir görsel kirlilik oluşturmaktadır. Ayrıca çöp kutularının kent kimliğine de yansıtmadığı ve tasarımlarının da özensiz olduğu belirlenmiştir.

Şekil 2. Kaymakkapı Meydanı'ndaki çöp kutuları (Litter bins in the Kaymakkapı Square)

Çalışma alanı olan Kaymakkapı Meydanı'nda kullanılan aydınlatma elemanlarından bazılarının özgün bir tasarıma sahip olduğu görülmüştür. Aydınlatma elemanlarında kullanılan gül motifleriyle Isparta kentinin bir gül diyarı olduğu vurgulanmaya çalışılmıştır (Şekil 3.). Fakat inceleme devamında alanda farklı ölçü, biçim ve malzemeye sahip başka aydınlatma elemanlarının da kullanıldığı gözlemlenmiştir. Alan genelinde kısmen bir bütünlük sağlansa da aydınlatma elemanlarının alanı güçlendirici bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir (Şekil 3.).

Meydanın kullanım yoğunluğu ele alındığında ise aydınlatma elemanlarının yetersiz olduğu ve insanları cezp edici bir görünüme sahip olmadığı saptanmıştır. Özellikle alanın kuzeyindeki meydanda yer alan İyaşpark Otel'inin dış cephe aydınlatması geceleri çok fazla ön plana çıkmakta ve meydanla bir uyum sergilememektedir. Ayrıca gerek meydanda bulunan yapıların

gerekse Süleyman Demirel heykelinin bulunduğu alanın aydınlatmaları da son derece özensiz ve yetersizdir.

Şekil 3. Kaymakkapı Meydanı'ndaki aydınlatma elemanları (Street lightings in the Kaymakkapı Square)

Kaymakkapı Meydanı'nda yer alan oturma elemanları incelendiğinde ise bir bütünlük oluşturamadıkları ve yanlış konumlandırıldıkları gözlemlenmiştir. Ayrıca kullanılan oturma elemanlarının kent dokusuyla uyumsuz, çağdaş ve estetik çözümlerle ele alınmadığı, kullanılan malzemelerin son derece eski ve tasarımdan uzak olduğu görülmektedir (Şekil 4.). Alandaki mevcut oturma elemanlarının ise bakımsız ve fonksiyonel olmadığı görülmüştür. Ayrıca yoğun kullanıma sahip meydan alanında oturma elemanlarının talebi karşılayamadığı da tespit edilmiştir. Kullanımlar kent kimliğini yansıtmaktan ziyade ihtiyaçları karşılayabilmek için geçici birer çözüm gibi durmaktadır.

Şekil 4. Kaymakkapı Meydanı'ndaki oturma elemanları (Benches in the Kaymakkapı Square)

Sınırlayıcı elemanlar incelendiğinde ise Kaymakkapı Meydanı'nda kullanılan elemanların mekânı sınırlayıcı bir etkisinin olmadığı, meydan üzerinde çok farklı çeşitte sınırlayıcı elemanın kullanılmasına karşın kullanılan elemanlar arasında uyumsuzluklar olduğu saptanmıştır (Şekil 5.). Sınırlayıcı elemanların kullanımlarının gelişigüzel, tasarımdan uzak ve kent kimliğini yansıtmadığı saptanmıştır.

Şekil 5. Kaymakkapı Meydanı'ndaki sınırlayıcılar (Limiting elements in the Kaymakkapı Square)

Kaymakkapı Meydanı'nda yer alan bilgilendirme panoları incelendiğinde ise estetikten uzak, son derece eski ve ilgi çekici olmadıkları gözlemlenmiştir. Modern çağın gerisinde kalmış tasarımlarıyla dikkat çeken bilgilendirme panoları son derece özensiz ve yetersizdir (Şekil 6.).

Şekil 6. Kaymakkapı Meydanı'ndaki bilgilendirme panoları (Notice boards in the Kaymakkapı Square)

Çalışma alanı incelendiğinde meydan üzerindeki trafiğin başlıca nedenlerinden olan otobüs durakları da gözlemlenen başka bir sorundur. Tasarımdan uzak kullanıcı dostu olmayan bu duraklar günümüz teknolojisinden de nasibini almamıştır (Şekil 7.). Hiçbir estetiği olmayan bu durakların tek başlarına yarattığı görüntü kirliliği yetmezmiş gibi bir de arka kısımları belediye yapıları ve dükkanlarla da işgal edilmiş ve bu alanlara ekstra bir yoğunluk ve görsel kirlilik kazandırılmıştır (Şekil 8.). Kent kimliğini yansıtmayan bu duraklar kentlinin ihtiyaçlarına da cevap vermekten çok uzaktadırlar.

Şekil 7. Kaymakkapı Meydanı'ndaki otobüs durakları (Bus stops in the Kaymakkapı Square)

Şekil 8. Kaymakkapı Meydanı'ndaki otobüs duraklarının arka kısımları (Back parts of the bus stops in the Kaymakkapı Square)

Çalışma alanı incelendiğinde alanda bazı önemli sorunlara rastlanmıştır. Alanın kuzeyinde yaya geçiş güzergahı üzerinde bulunan adada ve Firdevs Bey Bedesten Kapalı Çarşısı yanında kent kimliği ile uyumsuz olduğu kadar kent mobilyası da olmayan estetikten ve tasarımdan uzak anlamsız figürler bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi araba figürü iken diğeri de fonda balıklar bulunan bir tekne figürüdür (Şekil 9.).

Şekil 9. Kaymakkapı Meydanı'ndaki figürler (Figures in the Kaymakkapı Square)

Meydanda gözlemlenen bir başka sorun ise alanın kuzeyinde yer alan, alanın en önemli ve bilinen figürü olan Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel heykelinin odak noktası olmaktan çıkmasıdır. Heykel, peyzaj düzenlemeleriyle yeterince vurgulanamadığı gibi

aydınlatma elemanlarıyla da yeterince desteklenememiştir. Arka planda yer alan mağazada görüntüye ayrı bir kirlilik katmaktadır (Şekil 10.). Gene bir başka sorun da varlığı ve konumu çeşitli tartışmalara neden olan sözde kent kimliğini kuvvetlendirmek için kullanılan fiberglass, polyester ürünü olan gül heykelidir (Şekil 11.). Estetikten yoksun olduğu kadar konumuyla da anlamsız bir noktada bulunan gül heykeli kent kimliğini yansıtmının çok gerisindedir.

Şekil 10. Süleyman Demirel Heykeli
(Süleyman Demirel Statue)

Şekil 11. Gül Heykeli
(Rose Statue)

4. SONUÇ VE TARTIŞMA (CONCLUSION AND DISCUSSION)

Kent mobilyaları, kent kimliği açısından önemli elemanlardır. Çünkü kent mobilyaları, fiziki konumları itibari ile kentlilerin algıladığı, tüm kentsel ilişkilerin kurgulandığı mekanlarda yer alırlar. Bu nedenle tutarlı bir kent kimliğinin oluşturulmasında kent mobilyalarının bilinçli bir plan dahilinde tasarlanması ve farklı disiplinlerin eşgüdüm içerisinde üreteceği çözümler doğrultusunda düzenlenmesi gerekmektedir [15].

Kaymakkapı Meydanı da kentsel korunan alanın bir parçası olması sebebiyle Isparta'nın kültürel mirası içerisinde önemli bir yere sahiptir. Meydanda birçok tarihi yapı, yeni yapılarla bir arada yer almaktadır. Kaymakkapı Meydanı eskiden olduğu gibi günümüzde de hala canlılığını korumaktadır. Geçmişte ticaret merkezi olma görevini üstlenen Kaymakkapı Meydanı, Isparta genelinde yeni alışveriş merkezlerinin yapılmış olmasına rağmen hala aynı görevini devam ettirmektedir. Ayrıca Kaymakkapı Meydanı Isparta kenti için bir ticaret ve cazibe merkezi olduğu kadar aynı zamanda da bir buluşma noktası konumundadır.

Bu çalışmada, Kaymakkapı Meydanı'nda yer alan kent mobilyalarının mevcut durumları ortaya konarak mekânsal analizler yapılmış ve tasarım ilkeleri ile kent kimliği kriterleri açısından değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda ise bazı sorunlara rastlanılmıştır.

Kent mobilyalarının çalışma alanı ile bir bütünlük oluşturmadıkları, kentlinin ihtiyacını karşılamaya yönelik olmadığı ayrıca tasarımlarının da yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Aynı işlevler için farklı ebat, malzeme ve türde kent mobilyalarının kullanıldığı bunun sonucunda da alan içerisinde bir süreklilik sağlanamadığı analiz edilmiştir. Kaymakkapı Meydanı'nın tarihi ve kültürel yapıyı bir arada bulundurması sebebiyle kent mobilyalarının da kent kimliğini yansıtmayı beklenmektedir fakat alanda kent mobilyalarının kentin kültürel ve sosyal niteliklerini simgelemediği görülmüştür. Yoğun kullanımın olduğu alanlarda ise mevcut kent mobilyalarının yetersizliği de hesaba katılırsa, alan içerisindeki kent mobilyalarının da hızla yıprandığı gözlenmektedir. Bu yüzden kent mobilyalarının sayılarının ve yapılarının bu kullanım yoğunluğu için uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Meydanda gözlemlenen en önemli sorunlardan bir tanesi de alanın en önemli ve bilinen figürü olan Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel heykelinin odak noktası olmaktan çıkmasıdır. Bu alanın mutlaka yeni tasarımla düzenlenmesi ve yakınında bulunan anlamsız figürlerin ise derhal kaldırılarak odak noktasını destekleyici elemanlarda değiştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca yine kent kimliğini kuvvetlendirmek için kullanılan, estetikten yoksun ve yanlış konumlandırılmış gül heykelinin de süratle kaldırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak kent mobilyalarının Isparta kent kimliğini yansıtmadığı, kent kimliğini vurgulamak adına herhangi bir özelliğe sahip olmadıkları ve kente katkı sunmadıkları saptanmıştır. Bu olumsuzlukların düzeltilmesi ancak Isparta Kenti'nde bulunan ve bu alanla ilgilenen kurumların koordineli çalışması ile sağlanabilir. Kaymakkapı Meydanında yer alan kent mobilyaları, kentin tarihi ve kültürel dokusunu yansıtan, çevresiyle uyumlu ve Isparta Kenti için özel bir tasarım ürünü olarak ele alınmalıdır.

5. KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1]. Özyayın, G., Erbil, D., Ulusay, B., (1991). Kamu Mekanları Tamamlayıcısı Olarak Bildirişim Öğeleri, Kamu Mekanları Tasarımı ve Kent Mobilyaları Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 63-67, İstanbul.
- [2]. Prohansky, H.B., Abbe, K.F., Kaminof, R., (1983). Place Identity, Physical World Socialization of the Self, Journal of Environmental Psychology.
- [3]. Lynch, K., (1960). The Image of the City, The M.I.T Press, Cambridge.
- [4]. Tekeli, İ., (1990). Bir Kentin Kimliği Üzerine Düşünceler, Antalya Kent Merkezi İçinde Kalekapısı ve Çevresi Kentsel Tasarım Yarışması Notları, Antalya.
- [5]. Çöl, Ş., (1998). Kentlerimizde Kimlik Sorunu ve Günümüz Kentlerinin Kimlik Derecesini Ölçmek İçin bir Yöntem Denemesi, MSÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Doktora Tezi, İstanbul.
- [6]. Gül, Ş., (2013). Kent İmajının Markalaşmaya Etkisi: Kahramanmaraş Örneği, T.C. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Karaman.
- [7]. Birol, G., (2007). Bir Kentin Kimliği ve Kervansaray Oteli Üzerine Bir Değerlendirme, Arkitekt Dergisi, Kasım-Aralık 2007, 514, 46-54.
- [8]. Önem, A. B., Kılınçaslan, İ., (2005). Haliç Bölgesinde Çevre Algılama ve Kentsel Kimlik, İTÜ Dergisi/a, Mimarlık Planlama ve Tasarım, 4(1), 115-125, İstanbul.
- [9]. Karaaslan, Ç., (2010). Tarihi Kentlerde Kimliksizleşme Sorunu ve Bir Çözüm Yolu Olarak Kentsel Canlandırma Projeleri, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- [10]. Hacıhasanoğlu, I., (1991). Kent Mobilyaları, Teknografik Matbaacılık, İstanbul.
- [11]. Bulut, Y., Atabeyoğlu, Ö., (2007). Fountains as Urban: Furniture in Historical Urban Structure and Usage Culture: Erzurum City Case, Building and Environment, Volume 42, Issue 6, 2432-2438.

- [12]. Yıldızcı, A.C., (2001). Kent Mobilyaları Kavramı ve İstanbul'daki Kent Mobilyalarının İrdelenmesi. I. Uluslararası Kent Mobilyaları Sempozyumu, Bildiriler Kitabı, İstanbul, 29-34.
- [13]. Sağlık, A., Sağlık, E., Kelkit, A., (2014). Kentsel Donatı Elemanlarının Peyzaj Mimarlığı Açısından İrdelenmesi: Çanakkale Kent Merkezi Örneği, 1. Uluslararası Kentsel Planlama- Mimarlık-Tasarım Kongresi, Kocaeli, Türkiye, 8-11 Mayıs 2014, ss.1023-1035.
- [14]. Yakartepe, M. E., Gökarslan, A. B., (2012). Investigation of Isparta Kaymakkapi Square and Architectural Heritage Structures, CAUMME 2012 International Symposium, İstanbul, Türkiye, 21-23 November 2012, ss.47-62.
- [15]. Güner, E., (2015). Kent Kimliği İlişkisi Bağlamında Kent Mobilyaları Sultanahmet Meydanı Örneği, Mimarlık Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi.